

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับและความสอดคล้องของความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุประสงค์ของบริการความต้องการแหล่งสนับสนุนทางสังคม รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน จำนวน 144 คน ที่มาฝากครรภ์ใน โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 2 มกราคม 2551 ถึง 31 มีนาคม 2551

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ความต้องการแหล่งสนับสนุนทางสังคม ระดับความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ ที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในการเปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 14-19 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (17-19 ปี) โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุที่ 17 ปีมากที่สุดร้อยละ 21.5 สถานภาพสมรสคู่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ร้อยละ 77.8 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด ร้อยละ 52.8 ก่อนการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนร้อยละ 39.6 เมื่อตั้งครรภ์แล้วไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเป็นแม่บ้านร้อยละ 72.2 ทำให้ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ร้อยละ 57.6 ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้จากสามี/ คู่รัก ร้อยละ 35.4 และมีบางคนที่ไม่มีรายได้มากกว่า 1 แหล่ง ร้อยละ 35.4 เช่นกัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับสามีและครอบครัวฝ่ายสามีมากที่สุด ร้อยละ 34.7 ครรภ์นี้เป็นแรก ร้อยละ 88.9 ไม่เคยผ่านการคลอดบุตร ร้อยละ 93.8 เคยแท้ง 1 ครั้ง ร้อยละ 4.9 มีอายุครรภ์ช่วง 28 - 40 สัปดาห์ อายุครรภ์เฉลี่ย 32.73 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างยอมรับการตั้งครรภ์ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 40.3 ส่วนใหญ่รู้สึกมีความสุขและต้องการทารกในครรภ์ ร้อยละ 70.1 สามี/ คู่รัก เห็นด้วยกับการตั้งครรภ์ ร้อยละ 79.2 ครอบครัวทั้งสองฝ่ายให้การยอมรับการตั้งครรภ์ครั้งนี้มากที่สุด ร้อยละ 86.1 สามี/ คู่รักของกลุ่มตัวอย่าง มีอายุ 15 ปี

น้อยที่สุด อายุมากที่สุดคือ 34 ปี ส่วนใหญ่สามีจะมีอายุ 20 – 29 ปี ร้อยละ 55.56 มีอายุเฉลี่ย 20.56 ปี สามี/ คู่รักของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 70.14 ส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 73.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,000 – 6,000 บาท มากที่สุดร้อยละ 32.6

2. แหล่งสนับสนุนทางสังคมอันดับที่ 1 ที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมมากที่สุดคือจากสามี/ คู่รัก ร้อยละ 43.1 และแหล่งสนับสนุนทางสังคมในลำดับที่ 2 ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดคือมารดาตนเอง ร้อยละ 35.4

3. ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าความต้องการการสนับสนุนทางสังคมรายด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสนับสนุนทางด้านวัสดุ สิ่งของและบริการมากที่สุด ($\bar{X}=19.58, S.D. = 3.22$) รองลงมาได้แก่ความต้องการการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 19.06, S.D. = 2.99$) ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 19.05, S.D. = 2.79$) และด้านการประเมินเปรียบเทียบ ($\bar{X} = 18.93, S.D. = 2.71$) ตามลำดับ และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ($\bar{X} = 76.61, S.D. = 9.80$)

4. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางด้านวัสดุ สิ่งของและบริการมาเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 18.47, S.D. = 3.50$) รองลงมาคือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 17.82, S.D. = 3.56$) ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 17.68, S.D. = 3.11$) และด้านการประเมินเปรียบเทียบ ($\bar{X} = 17.71, S.D. = 3.05$) และการได้รับการสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 71.67, S.D. = 11.18$)

5. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจริงของกลุ่มตัวอย่างพบว่า คะแนนเฉลี่ยของความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจริง ด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.28, 4.91, 4.39, 4.43$ และ $5.40, p < .05$ ตามลำดับ)

6. เปรียบเทียบความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างแยกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

6.1 ปัจจัยส่วนบุคคลตามจำนวนครรภ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ว่าครรภ์แรกหรือครรภ์หลังมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = -1.164, -.792, .520, .182$ และ $-.330, p < .05$ ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ว่าตั้งครรภ์แรกหรือครรภ์หลังได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = -.009, .029, 1.507, 1.094$ และ $.636, p < .05$ ตามลำดับ)

6.2 ปัจจัยส่วนบุคคลตามสถานภาพสมรส พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะมีสถานภาพสมรสคู่หรือแยกก็มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ การประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = .621, 1.054, .524, .082$ และ $.655, p < .05$ ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสถานภาพสมรสคู่และแยกได้รับการสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = .884, 1.093, -.197, .407$ และ $.608, p < .05$ ตามลำดับ)

6.3 ปัจจัยส่วนบุคคลตามอาชีพขณะตั้งครรภ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการและความต้องการโดยรวม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.479, 3.031$ และ $2.483, p < .05$ ตามลำดับ) ส่วนความต้องการการสนับสนุนทางอารมณ์ การประเมินเปรียบเทียบ กลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการการสนับสนุนไม่แตกต่างกับกับกลุ่มที่ประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = .663$ และ $1.956, p < .05$ ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ มากกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.075, p < .05$) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ และประกอบอาชีพจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร และการได้รับการสนับสนุนโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = .073, .811, .930$ และ $1.182, p < .05$ ตามลำดับ)

6.4 ปัจจัยส่วนบุคคลตามรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันก็มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการและความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($F = .093, 1.099, 1.903, 1.577$ และ $.357, p < .05$ ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อาจมีความต้องการการสนับสนุนทางด้านประเมินเปรียบเทียบมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 6,000 บาท/เดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 19) ส่วนความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อาจมีความต้องการการสนับสนุนมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 6,000 บาท/เดือน (ตารางที่ 20) ความต้องการด้านวัสดุสิ่งของ บริการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อาจมีความต้องการการสนับสนุนมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท/เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 21) และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อาจมีความต้องการการสนับสนุนมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาทและกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 6,000 บาท/เดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 22)

6.5 ปัจจัยส่วนบุคคลตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบระดับประถมศึกษา มีความต้องการการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 24) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันกลับมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($F = .220, 1.221, .574$ และ $1.048, p < .05$ ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประถมศึกษาและจบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 26) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการและโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($F = 1.058, 1.827, 1.606$ และ $2.830, p < .05$ ตามลำดับ)

6.6 ปัจจัยส่วนบุคคลตามโครงสร้างครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($F = 1.624, 1.805, 1.121$ และ $2.327, p < .05$ ตามลำดับ) และพบว่าอีกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับสามีและครอบครัวฝ่ายสามีมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินเปรียบเทียบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับครอบครัวตนเองทั้งที่มีสามีหรือไม่มีสามีอยู่ด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 28)

เมื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีโครงสร้างครอบครัวต่างกัน จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($F = .792, 1.299, .430, 1.123$ และ $.935, p < .05$ ตามลำดับ)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนนั้น ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยความต้องการด้านวัสดุ สิ่งของและบริการเป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ความต้องการการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์ และด้านการประเมินเปรียบเทียบ เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นมีอายุเฉลี่ย 16.99 ปี เลื่อนเป็นวัยรุ่นตอนปลาย (วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17-19 ปี) ซึ่งเป็นช่วงที่มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมยังไม่สมบูรณ์นัก ยังมีอารมณ์หวั่นไหวไม่มั่นคง มีการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อและการตัดสินใจได้ง่าย (WHO, 2004, p. 6) เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ทำให้ต้องปรับตัวทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จึงเกิดความรู้สึกรู้สึกต้องการการพึ่งพาจากบุคคลรอบข้างเพื่อให้ตนเองสามารถปรับตัวต่อบทบาทใหม่และปฏิบัติพัฒนากิจการเป็นมารดาได้อย่างเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรกยังไม่เคยมีประสบการณ์การตั้งครรภ์และการคลอดมาก่อน ทำให้มีความวิตกกังวลต่อการตั้งครรภ์ในเรื่องต่าง ๆ ต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ แยกต่างกันไป ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุ สิ่งของและบริการมากที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องจากการตั้งครรภ์ในไตรมาสสุดท้าย ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมในการต้อนรับสมาชิกใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิธร นามทวีชัยกุล (2541) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์ในไตรมาสสุดท้ายจะมีคะแนนเฉลี่ยที่เกี่ยวกับทารกในครรภ์มากที่สุดคือ พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์ กังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของทารกขณะคลอด และการศึกษาของ ปฤษณพร ศิริจรยา (2550) พบว่าหญิงตั้งครรภ์และครอบครัวมีการหาความรู้เกี่ยวกับการคลอด ร้อยละ 96 และมีการเตรียมของใช้เด็ก ร้อยละ 64 อาจแปรความหมายได้ว่าหญิงตั้งครรภ์ในไตรมาสสุดท้ายจะมีความต้องการในเรื่องของวัสดุ สิ่งของและบริการ มากกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากเป็น

ช่วงเวลาที่ทารกในครรภ์ใกล้จะเกิดแล้ว ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกด้าน เพื่อให้ทารกที่คลอดออกมาปลอดภัยและแข็งแรง

นอกจากนี้การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับการตั้งครรภ์ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 58 และมีกลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกไม่แน่ใจต่อการตั้งครรภ์ร้อยละ 28.5 อาจเนื่องจากยังรู้สึกผิด อยาย โกรธ (Wiemann et al, 2005) ทำให้รู้สึกไร้ค่า ความผาสุกทางจิตใจต่ำ เช่น การศึกษาของ Orr, S.T. and Miller, C.A. (1997) พบว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ มีการสนับสนุนด้านอารมณ์ และด้านเครื่องมือจากบิดา ในระดับต่ำ และรู้สึกไม่พอใจในชีวิต และการศึกษาของ Woo and Twinn (2003) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นชาวฮ่องกงที่ตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ มีต้องการการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เจ้าหน้าที่จากรัฐบาล ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ และการช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร

2. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุ สิ่งของและบริการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการประเมินเปรียบเทียบและด้านอารมณ์ ได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุด ซึ่งการศึกษานี้คล้ายกับของ Pajulo et al., (2001) ที่ศึกษาหญิงตั้งครรภ์ 391 คน จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสามีและจากมารดาตนเองในระดับปานกลาง เช่นกัน ต่างจากการศึกษาของ รพีพรรณ เรืองเดชอนันต์ (2539) ที่พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากสามีและมารดาอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันคือ รพีพรรณ เรืองเดชอนันต์ จะศึกษาหญิงตั้งครรภ์ทุกกลุ่มอายุ ตั้งครรภ์โดยการวางแผน ส่วนการศึกษาของรพีพร ประกอบทรัพย์ (2541) ที่ศึกษาในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสามีโดยรวมอยู่ในระดับดี ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากมารดาโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และนันทา กาเลี้ยง (2541) ก็พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสามีระดับสูงแต่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ รพีพร ประกอบทรัพย์ และนันทา กาเลี้ยง (2541) นั้นส่วนใหญ่ตั้งครรภ์มีการวางแผนการตั้งครรภ์ถึง ร้อยละ 70 แต่การศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนไว้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวเดิม บิดา-มารดาได้รับความอับอาย บางคนต้องปลีกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนเนื่องจากต้องพักการศึกษา จิราภรณ์ เมนะพันธุ์, 2538, กัทรวดี ทองชมพู, 2550) ทำให้แหล่งสนับสนุนทางสังคมลดลง อาจทำให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างจากการศึกษาของผู้อื่น

นอกจากนี้ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ค่าครองชีพสูง สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยกันในการทำมาหากิน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เมื่อตั้งครรถ์แล้วจะไม่ได้ประกอบอาชีพต้องรอคอยความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากครอบครัวซึ่งต้องสนใจเกี่ยวกับการเลี้ยงชีพและหญิงตั้งครรถ์บางคนก็สนใจเรื่องการเลี้ยงชีพและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการวางแผนด้านสุขภาพ (Pender, 1982 อ้างถึงใน รพีพร ประกอบทรัพย์, 2541) และประกอบกับเปลี่ยนแปลงของสังคมด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้สื่อต่าง ๆ มีมากมายหลายทางที่นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรถ์ การคลอด รวมทั้งมีสถานบริการสาธารณสุขที่ครอบคลุมซึ่งเป็นช่องทางของแหล่งสนับสนุนในด้านข้อมูลข่าวสาร ที่หญิงตั้งครรถ์และครอบครัวไว้วางใจเชื่อถือ เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรทัย พรหมนุช (2543) ที่พบว่าหญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นที่มาใช้บริการฝากครรถ์ ยอมรับเจ้าหน้าที่และคุณภาพการฝากครรถ์ร้อยละ 90

3. แหล่งสนับสนุนทางสังคมของหญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นที่ตั้งครรถ์โดยไม่ได้วางแผน ผลการศึกษาพบว่าแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่กลุ่มตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือเป็นอันดับแรก ได้แก่ สามี และต้องการความช่วยเหลือจากมารดาของตนเองเป็นลำดับ 2 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกันมาก คล้ายกับการศึกษาของ กาญจณี สีห์โสภณ และคณะ (2533), กาญจนา บุญหีบ (2534), รพีพรรณ เรืองเดชอนันต์ (2539), นันทา กาเลี้ยง (2541) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Cronenweitt (1985), Norbeck & Anderson (1981) ที่พบว่าหญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมของจากสามีมากเป็นลำดับที่ 1 อาจสามารถอธิบายได้ว่า สตรีเมื่อมีคู่ครอง สามีจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่ดีที่สุดในขณะที่ต้องเผชิญกับภาวะเครียด (Dimon & Jones, 1983 อ้างถึงในรพีพรรณ เรืองเดชอนันต์, 2543) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานะภาพคู่และอยู่ด้วยกันกับสามีถึงร้อยละ 77.8 รวมทั้งสามีให้การยอมรับการตั้งครรถ์ครั้งนี้ ร้อยละ 79.2 ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากสามี จึงต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือจากสามีเป็นบุคคลแรก ซึ่งความสัมพันธ์ของสามีและสมาชิกในครอบครัวจึงเป็นความสัมพันธ์ที่หญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นมีความพึงพอใจมากและต้องการมากที่สุด (Richardson, 1981 อ้างถึงใน รพีพรรณ เรืองเดชอนันต์, 2539) นอกจากนี้ลักษณะของสังคมไทยสามีจะเป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนให้การให้การปกป้องคุ้มครอง และจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากสามีมากที่สุดร้อยละ 35.4 ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกใกล้ชิด สนับสนุน จึงมีความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือจากสามีมากเป็นอันดับ 1

แหล่งสนับสนุนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเป็นอันดับที่ 2 มากที่สุด คือมารดาของตนเอง ซึ่งพออธิบายได้ว่า แม้สังคมไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้นก็ตามแต่ครอบครัวไทยส่วนใหญ่ก็ยังเป็นครอบครัวขยายที่มีความรัก

ความผูกพันมาก และเมื่อหญิงวัยรุ่นเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นต้องมีการปรับตัวด้านต่าง ๆ และต้องปฏิบัติ พัฒนกิจของการเป็นมารดา ซึ่งหญิงตั้งครรภ์ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ทำให้ต้องการความช่วยเหลือในการปฏิบัติบทบาทการเป็นมารดาได้อย่างเหมาะสม โดยบุคคลที่หญิงตั้งครรภ์ต้องการ ได้รับการช่วยเหลือในการปฏิบัติบทบาทการเป็นมารดามากที่สุดคือมารดาของตนเอง

(Auvesnshine & Enriquiz, 1990 อ้างถึงใน รพีพรรณ เรื่องเดชนันต์, 2539) และการศึกษาของ ศศิธร นามทวีชัยกุล (2541) พบว่าหญิงตั้งครรภ์คิดถึงมารดาเป็นคนแรกเมื่อตั้งครรภ์ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะมารดาเป็นบุคคลที่เคยมีประสบการณ์และการคลอคลานมาก่อน จึงเป็นแบบอย่างของการแสดง บทบาทการเป็นมารดา ซึ่งจะคอยให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว และให้ความช่วยเหลือแก่หญิงมีครรภ์ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นสังคมที่มีลักษณะผูกพันกันภายในเครือข่าย ลอนข้างแน่นหนา มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ถึงแม้ว่าหญิงตั้งครรภ์จะแยก ครอบครัวย้ายไปแล้วก็ตามก็ยังมี การติดต่อเยี่ยมเยียนสม่ำเสมอ หรือบางรายอาจมาอยู่ด้วยเพื่อให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ (กาญจนา บุญทับ, 2534) และจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยแบบ มีสามีอยู่ด้วยมีถึง 104 ราย แต่กลุ่มที่อยู่กับมารดาตนเองมี 70 ราย อาจทำให้หญิงตั้งครรภ์ต้องการ การสนับสนุนจากสามีมากกว่ามารดาของตนเอง ซึ่งตรงกับการศึกษาของ สุกัญญา ปรีดีบุญกุล (2536) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งจากสามีและมารดาในระดับมาก และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสามีมากกว่ามารดา

4. เปรียบเทียบความแตกต่างความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของ หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน จากการศึกษาพบว่า ความต้องการการสนับสนุนทางสังคม ทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาคล้ายกับการศึกษาของ Quinlivan, Luehr and Evans (2004) ที่พบว่ามารดาวัยรุ่นหลัง คลอดมีการคาดคะเนเครือข่ายการสนับสนุนทางสังคมในระยะตั้งครรภ์มากเกินไปจริงเมื่อเทียบกับ หลังคลอด 6 เดือน ซึ่งพอจะอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจะเป็นนักเรียนก่อนการตั้งครรภ์ ร้อยละ 39.6 และเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น บิดา-มารดา เกิดความอับอาย (จิราภรณ์ เมนะพันธุ์, 2538) สัมพันธภาพในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงทางลบ แหล่งสนับสนุนทางสังคมมีน้อยลง และ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เมื่อตั้งครรภ์แล้วต้องไปอาศัยกับสามีและครอบครัวฝ่ายสามี ร้อยละ 34.7 ซึ่งความผูกพันระหว่างหญิงตั้งครรภ์อาจมีไม่มากเท่ากับครอบครัวของตนเอง ซึ่งอาจ ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกรงใจ ไม่กล้าที่จะปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือ นอกจากนี้สามีของกลุ่ม ตัวอย่างบางส่วนก็ยังเป็นวัยรุ่นเช่นเดียวกัน ร้อยละ 39.58 อาจจะทำให้การช่วยเหลือสนับสนุนทาง สังคมแก่กลุ่มตัวอย่างได้ไม่เต็มที่ และไม่เพียงพอกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้ และปัจจุบัน การสื่อสารและการเข้าถึงบริการการแพทย์เป็นไปได้ง่าย อาจทำให้แหล่งสนับสนุนทางสังคมของ

กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยและคิดว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถที่จะหาข้อมูลข่าวสารได้เอง โดยไม่ต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนเช่นเดียวกับการศึกษาของ เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร (2543) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนจากสื่อต่าง ๆ ร้อยละ 70.5 และจากบุคลากรทางการแพทย์ร้อยละ 52.7 และการศึกษาของนนทา กาเลี้ยง (2541) ที่พบว่าบุคคลที่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นต้องการข้อมูลข่าวสารมากที่สุดคือพยาบาล รองลงมาคือครอบครัวของตนเองและเพื่อนร่วมงาน

5. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนครรภ์พบว่า หญิงตั้งครรภ์แรกหรือครรภ์หลังก็มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากระดับความต้องการการสนับสนุนทางสังคมทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งครรภ์แรกไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการตั้งครรภ์และการคลอดมาก่อน มีความวิตกกังวลต้องปรับตัวเพื่อการเป็นมารดา (รพีพรรณ เรืองเดชอนันต์, 2539) ส่วนหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่เป็นครรภ์หลังถึงแม้จะเคยมีประสบการณ์การตั้งครรภ์หรือการคลอดมาก่อน ก็ยังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคลอดได้เช่นเดียวกัน และถ้าหากมีประสบการณ์การตั้งครรภ์หรือการคลอดด้านลบแล้วก็จะทำให้ยังมีความวิตกกังวลได้และบางครั้งอาจไม่สามารถระบายความคับข้องใจหรือปัญหาต่างได้ เนื่องจากไม่ต้องการให้ใครตำหนิ นอกจากนี้หญิงครรภ์หลังต้องการความช่วยเหลือในระดับสูงเนื่องจากต้องดูแลทั้งบุตรที่อยู่ในครรภ์และบุตรที่คลอดออกมาแล้ว (สุจารี ถมพิรา, 2549)

ส่วนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจริงทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งกลุ่มครรภ์แรกและครรภ์หลัง เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตั้งครรภ์แรกบางส่วนที่แยกกับสามี ร้อยละ 20.8 และส่วนใหญ่จะอาศัยกับครอบครัวของสามีร้อยละ 34.7 ซึ่งมีความผูกพันน้อยกว่าครอบครัวของตนเอง ทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่เป็นครรภ์หลังจะได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์ในระดับปานกลาง เช่นกันนั้นอาจเกิดจาก ผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมมีความคิดว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่เคยผ่านประสบการณ์ตั้งครรภ์และการคลอดสามารถช่วยเหลือตัวเอง และปรับตัวได้จึงให้การสนับสนุนทางสังคมลดลง ดังเช่นการศึกษาของ เสาวลักษณ์ วงศ์นาด (2535) พบว่า หญิงหลังคลอดที่มีจำนวนบุตรมากขึ้นจะได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ลดลง

5.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพของก่อกำเนิดพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี

สถานภาพสมรสคู่และแยกมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมทั้งรายด้านและโดยรวมไม่ต่างกันซึ่งมีความต้องการในระดับสูงทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพคู่ ร้อยละ 79.2 จึงมีสามีที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนช่วยเหลือ ทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณเองมีแหล่งที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลืออยู่จึงมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแยกนั้นก็มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกันทั้งนี้อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแยกมีแหล่งสนับสนุนทางสังคมของตนเองมีจำกัดก็ต้องได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวตนเอง ที่ต้องหารายได้เพื่อมาใช้ในการดำรงชีพให้เพียงพอก่อน ก็อาจทำให้การสนับสนุนที่ได้รับในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับความ ต้องการได้

ส่วนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีสถานภาพสมรสคู่ และแยกจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้ง โดยรวมและรายด้านไม่ต่างกัน คล้ายกับการศึกษาของ กมลรัตน์ สุภวิทพัฒนา (2533) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีสถานภาพสมรส ม่าย หย่าแยก จะได้รับการสนับสนุนทางสังคม ดีกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสคู่ เพียงแต่การศึกษานี้การสนับสนุนที่ได้รับอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันจนไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสคู่จะมีสามีซึ่งเป็นแหล่งสนับสนุนที่ตนต้องการมากที่สุดให้การช่วยเหลือสนับสนุนอยู่ ปลอดภัย ศิริจรยา (2550) ที่พบว่าสามีจะให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ร้อยละ 76 แม้ว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสแยกจะไม่มามีสามีอยู่ด้วยก็ตามแต่ กลุ่มตัวอย่างที่มี สถานภาพสมรสแยกก็ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากแหล่งสนับสนุนอื่นทดแทนเช่นกัน โดยเฉพาะมารดาตนเองดังที่ Brown (1986) กล่าวว่าครอบครัวเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่ ใกล้ชิดและมีความสำคัญกับบุคคลมากที่สุด และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารมักจะได้จาก มารดา พี่น้อง มากกว่าสามี (เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ, 2535)

5.3 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการประกอบอาชีพพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะมีความต้องการการสนับสนุนด้าน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้าน วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ และ บริการ และความต้องการการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ ทั้งนี้พอจะอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพนั้นมีถึงร้อยละ 72.2 ทำให้ไม่มีรายได้ เป็นของตนเอง ร้อยละ 57.6 อยู่ในฐานะที่ต้องพึ่งพา และมีแหล่งสนับสนุนทางสังคมน้อยกว่า ทำให้ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมมีมากกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถที่จะค้นคว้า แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับเพื่อน หรือผู้อื่น ได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่อาจมีเพียง บุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนบ้าน

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุ สิ่งของ บริการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ คล้ายกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์ วงศ์นาค (2535) ที่ศึกษาพบว่ามารดาหลังคลอดที่เป็นแม่บ้านหรือไม่ได้ทำงานนอกบ้านรับรู้การได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่ามารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้าน ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพไม่มีรายได้ และกลุ่มตัวอย่างตั้งครรภ์อยู่ในไตรมาสสุดท้ายที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมกับการคลอดที่จะตามมาในไม่ช้านี้ ทำให้แหล่งสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่าง เห็นความสำคัญและให้การช่วยเหลือในด้านวัสดุ สิ่งของ บริการมากกว่าด้านอื่น เช่นเดียวกับการศึกษาของ ปฤษณพร ศิริจรรรยา (2550) พบว่าครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจะมีการจัดการเกี่ยวกับการเตรียมตัวคลอด โดยการวางแผนค่าใช้จ่าย ร้อยละ 96 และมีการวางแผนการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด ร้อยละ 86

5.4 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมทั้งรายด้านและ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีรายได้เห็นของตนเองร้อยละ 57.6 ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากผู้อื่น มีเพียงร้อยละ 4.9 เท่านั้นที่มีรายได้ของตนเอง โดยรายได้ที่ได้รับก็อยู่ในช่วงที่ใกล้เคียงกันมีเพียงร้อยละ 4.2 เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายของรายได้ไม่ต่างกัน แต่ความต้องการการสนับสนุนทางสังคมทุกด้านของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มรายได้อยู่ในระดับสูงทั้งหมด ทำให้ไม่เห็นความแตกต่างของความต้องการทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันพบว่า กลุ่มที่รายได้น้อยกว่าจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูล ข่าวสาร ด้านวัสดุ สิ่งของ บริการ และโดยรวม มากกว่ากลุ่มที่รายได้มากกว่า ซึ่งต่างจากการศึกษาของเสาวลักษณ์ วงศ์นาค (2535) พบว่ามารดาที่มีรายได้ครอบครัวมากจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดาหลังคลอดที่ศึกษาทุกกลุ่มอายุไม่ใช่หญิงวัยรุ่นเพียงอย่างเดียว และต่างจากการศึกษาของ Norbeck (1981) ที่พบว่าถ้าครอบครัวที่มีรายได้ฐานะทางเศรษฐกิจดี จะมีความสามารถที่จะสนับสนุนด้านสิ่งของ การอำนวยความสะดวกได้ดี แต่การศึกษานี้เก็บข้อมูลของหญิงตั้งครรภ์เพียงผู้เดียว ซึ่งไม่ใช่เป็นรายได้ของครอบครัว จึงอาจมีผลการศึกษาที่ต่างกัน การที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้หรือมีรายได้น้อยรับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่าอาจเนื่องจากวัฒนธรรมของไทยที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ที่ยาก โอกาสกว่า ทำให้แหล่งสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างให้

การช่วยเหลือ หรือสนับสนุนแก่ผู้ที่ไม่มียาได้หรือมีรายได้ น้อยมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่าซึ่งสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากกว่า

5.5 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบประถมศึกษา มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น และมีความต้องการไม่ต่างกับกลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่ากลุ่มที่จบระดับประถมศึกษา มีความรู้ น้อย ความสามารถในการเผชิญปัญหาอาจทำไม่ได้ดีเท่ากับผู้ที่มีการศึกษามากกว่า เช่นเดียวกับการศึกษาของ Norbeck (1981) พบว่าบุคคลที่มีการศึกษาสูง มีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมน้อยกว่าบุคคลที่มีการศึกษาดำกว่าเพราะบุคคลเหล่านี้จะเข้าใจปัญหาและแนวทางแก้ไข แหล่งประ โยชน์และเผชิญความเครียด ได้ดีกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลรัตน์พงษ์ (2543) ที่พบว่าการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ส่วนกลุ่มที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาดำกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ตนเองมีความรู้มากกว่า มีมุมมองกว้างกว่าทำให้ระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องตั้งครรภ์และการคลอดที่ตนเองสนใจหรือต้องการมีมากกว่าคนที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ที่น้อยกว่าทำให้กลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. ได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. มีความรู้ เข้าใจปัญหาและแนวทางแก้ไข รวมทั้งหาแหล่งประ โยชน์ ได้ดีกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่า Norbeck (1981) เช่นเดียวกับการศึกษาของเสาวลักษณ์ วงศ์นาค (2536) พบว่ามารดาที่มีการศึกษาสูงรับรู้ และเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามคำแนะนำได้ดี ทำให้เมื่อได้รับคำแนะนำหรือการช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยสามารถที่จะแก้ไขปัญหา หรือสามารถที่จะปรับตัวได้มากกว่ากลุ่มที่จบในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนกลุ่มที่จบประถมศึกษา ก็ได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น อาจเนื่องจากกลุ่มจบประถมศึกษาที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากครอบครัว หรือสถานบริการทางแพทย์ ที่ตนเองไปฝากครรภ์มีความพึงพอใจ เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรทัย พรหมนุช (2543) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มาใช้บริการฝากครรภ์ ยอมรับเจ้าหน้าที่และคุณภาพการฝากครรภ์ร้อยละ 90 และเขาวัดกษณ์ เสรีเสถียร (2543) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับ

การปฏิบัติตนจากสื่อต่าง ๆ ร้อยละ 70.5 และจากบุคคลากรทางการแพทย์ร้อยละ 52.7 ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่จบประถมศึกษารับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมได้มากกว่ากลุ่มที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น

5.6 ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน โครงสร้างครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับสามีและครอบครัวฝ่ายสามีจะมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินเปรียบเทียบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับครอบครัวตนเองแต่ไม่มีสามีอาศัยอยู่ด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับครอบครัวฝ่ายสามีอาจไม่แน่นแฟ้นเหมือนกับครอบครัวของตนเอง และการตั้งครรถ์ที่เกิดขึ้นเป็นการตั้งครรถ์ที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า แม้ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างจะมีการยอมรับการตั้งครรถ์ร้อยละ 98.6 ก็ตามแต่การยอมรับอาจเป็นไปได้ด้วยความจำใจ ซึ่งปฤษฎางค์ สิริจรยา (2550) ศึกษาพบว่าหญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นและครอบครัวยอมรับการตั้งครรถ์ด้วยความไม่พร้อมถึงร้อยละ 92 และ Cronenwett (1985) พบว่าหญิงตั้งครรถ์อาจมีความเครียดเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนจากมารดาสามี โดยรู้สึกว่าตนเองอาจจะปฏิบัติตามความคาดหวังของมารดาสามีไม่ได้ และการศึกษาของนันทา กาเลียง (2541) พบว่าหญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นต้องการการยอมรับ ได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวฝ่ายสามีเช่นกัน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของฝ่ายสามีมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินเปรียบเทียบมากกว่าด้านอื่นเช่นกัน

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีโครงสร้างทางครอบครัวต่างกัน จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมไม่แตกต่างกันนั้นอาจพออธิบายได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะแยกครอบครัวไปแล้วก็ตาม ครอบครัวเดิมของกลุ่มตัวอย่างก็ยังมี การติดต่อสัมพันธ์กัน สมาชิกในครอบครัวต่างให้การช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ระยะตั้งครรถ์ ระยะคลอดจนถึงระยะหลังคลอด โดยเฉพาะด้านคำแนะนำ เช่นเดียวกับการศึกษาของกาญจนา บุญทับ (2534) ที่พบว่าหญิงตั้งครรถ์มักจะมาอยู่กับมารดาตนเองและได้รับความรู้เรื่องการตั้งครรถ์และการคลอด จึงอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่มีโครงสร้างทางครอบครัวต่างกันได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งรายด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรถ์โดยไม่ได้วางแผนมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงแต่กลับได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าทำให้หญิงตั้งครรถ์วัยรุ่นที่ตั้งครรถ์โดยไม่ได้วางแผน รู้สึกว่าได้รับการ

สนับสนุนทางสังคมไม่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลต่อการปรับตัว และการปฏิบัติพัฒนาจิตของการเป็นมารดาขณะตั้งครรภ์ได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นต้องการมากที่สุดคือสามี รองลงมาคือมารดาของตนเอง และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ การศึกษา และ โครงสร้างครอบครัวที่ต่างกันจะมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ รายได้ และการศึกษา ที่ต่างกันจะมีผลต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลดังนี้

1. ควรมีการประเมินระดับความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของหญิงตั้งครรภ์ว่ามีความต้องการการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ ด้านการประเมินเปรียบเทียบ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุ สิ่งของ บริการอยู่ในระดับใด และได้รับการสนับสนุนตามที่ต้องการหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาวางแผนให้การพยาบาลได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละบุคคล
2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ โดยเฉพาะสามี หรือมารดาของหญิงตั้งครรภ์ เนื่องจากเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด หรือให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวที่หญิงตั้งครรภ์ต้องการได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนมีส่วนร่วมในการดูแลหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์
3. พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนในการดูแลหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นควรจะเป็นผู้ประสานงานแหล่งสนับสนุนภายนอกเพื่อช่วยเหลือแก่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ได้มีการประกอบอาชีพ และมีรายได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากขึ้น
4. ประสานความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความตระหนักให้หญิงตั้งครรภ์ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อยกระดับความรู้ ความคิดในเรื่องต่าง ๆ ให้สามารถเผชิญปัญหาและเลี้ยงดูทารกได้อย่างเหมาะสม
5. ให้การพยาบาลเชิงรุกในการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผน โดยเฉพาะวัยรุ่น เช่นจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับวัยรุ่นในการปฏิเสธ หรือป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร รวมทั้งการป้องกันตั้งครรภ์ที่ไม่คาดหวัง

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในไตรมาสต่าง ๆ ตั้งแต่ไตรมาสแรก จนถึงไตรมาสสุดท้าย ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น เนื่องจากในแต่ละไตรมาสก็จะมีความต้องการการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน และหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอาจได้รับการสนับสนุน

ทางสังคมที่ต่างกันได้

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของการสนับสนุนทางสังคมต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น ผลลัพธ์การตั้งครรภ์ การปฏิบัติพัฒนากิจ หรือการทำหน้าที่ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนว่าเป็นอย่างไรมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร

3. ศึกษารูปแบบหรือการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมหรือให้การสนับสนุนทางสังคมด้านต่าง ๆ แก่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

4. ศึกษาถึงความต้องการและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มที่เฉพาะเจาะจงเช่น กลุ่มที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา โดยเฉพาะ และปรับปรุงแบบสอบถามที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับกลุ่มและวัตถุประสงค์ที่เราศึกษา